Autorita

formálna

prirodzená

Rola učiteľa

mediátor

sprostredkovateľ

pomocník

sprievodca

Nekopírovať

Screening (vyhľadávanie) identifikovanie a „otváranie“ problémov

Reflexia javov edukačnej reality vo svojej autentickosti

Zameranosť na perspektívu dieťaťa

Vzťah učiteľ – žiak (symetria , asymetria)

Adekvátne využívanie stratégií učiteľa (súperenie, spolupráca, kompromis, prispôsobenie)

Kongruentná komunikácia

ROLA UČITEĽA

ŠKOLSKÁ VÝUČBA

Nekopírovať

didaktický aspekt komunikácie
aspekt rovín interpersonálnych vzťahov
sociálna konštrukcia triedneho života (sociálna klíma, sociálna atmosféra)

„implicitná koncepcia role učiteľa“
ako učiteľ vníma sám seba
interpretuje si svoju rolu a správanie
čo považuje, že dôležité, efektívne, resp. neprijateľné, samoúčelné a prečo...

status učiteľa
(učiteľka: ...učiteľ má byť láskavý ale zároveň prísny...má vedieť odpúšťať, pochopiť deti, ale zároveň vyžadovať poznatky!...mal by ísť príkladom.“)
tendencia k vyššej miere asymetrickosti
tendencia k nižšej miere asymetrickosti

preferenčné vzťahy k žiakom
komunikačne kompetentnejšie, jazykovo schopnejšie.....

ASPEKTY KOMUNIKÁCIE UČITEĽA V SÚVISLOSTÍ S ROLOU STATUSOM

(Gavora, 2003)

Nekopírovať

Interakcia učiteľ-žiak

(Kačáni , Višňovský, 2012)

formálna interakcia

vzájomné vzťahy medzi učiteľom a žiakom
pedagogické pôsobenie učiteľa

neformálna interakcia

aktivity a vzájomné kontakty ktoré priamo súvisia s vyučovacím procesom
aktivity a kontakty nesúvisiace s pedagogickými situáciami

Nekopírovať

ROLA UČITEĽA V SOCIÁLNOM KONŠTRUKTE INTERAKCIA

„ukotvené“ slová, slovné spojenia –verbálne prejavy

explicitné vyjadrovanie pravidiel a významov interakcie

neverbálne strategické prejavy

INTERAKCIA UČITEĽ - ŽIAK – DETERMINATNY INTERAKTÍVNEHO VZŤAHU

Poznanie zdravotného stavu žiaka

Poznanie rodiny a rodinného zázemia žiaka

Poznanie záujmov žiaka

Poznanie štýlov učenia sa žiaka

Poznanie statusu žiaka v triede

Poznanie toho, aký je žiak na iných hodinách → možné skreslenie

(Potašová, 2011)

PSYCHOLOGICKÉ ASPEKTY INTERAKTÍVNEHO VZŤAHU UČITEĽ-ŽIAK

Nekopírovať

PSYCHOLOGICKÉ ASPEKTY INTERAKTÍVNEHO VZŤAHU UČITEĽ-ŽIAK

aktivačno-motivačné vlastnosti

vzťahovo-postojové vlastnosti

výkonové vlastnosti

sebaregulačné vlastnosti

dynamické vlastnosti

Rozvíjanie potenciálu učiteľa

Tolerancia

Autencitita

Empatia

Spravodlivosť

Pedagogický takt

Kongruencia

Zmysel pre humor

Petlák 2009

Čáp, Mareš 2001

PSYCHOLOGICKÉ ASPEKTY INTERAKTÍVNEHO VZŤAHU UČITEĽ-ŽIAK

Nekopírovať

Psychologické charakteristiky interakcie

komunikatívny model → sprostredkovanie informácií
interaktívno-dialógový model → diskusie, problémové situácie
konzultatívno-poradenský model → poskytnutie pomoci
imitačno-kooperatívno-monitorný model → učiteľ – vzor
tímovo-kooperatívny model → práca v skupinách

Vzťahová súvislosť pri utváraní interakcie

vzťah náklonnosti → potreba zhody
vzťah vodcovstva → potreba moci
vzťah boja → vzdor, nepokoj
vzťah tolerancie → rešpektovanie interpretácie sveta žiakom

(Petlák, 2009)

ROLA UČITEĽA V SOCIÁLNOM KONŠTRUKTE INTERAKCIA

Nekopírovať

Lineárny model chápania komunikácie
Napr. v mediálnej komunikácií vysielateľ – príjemca

Interakčný model- posun v komunikácii do roviny interakčných vzťahov
Pozícia vysielateľa a prijímateľa sa strieda (DeVito, 2001)
Dôležitosť spätnej väzby

Model chápania je založený na fakte, že každý existuje vo vzťahu s ďalšími

Determinanty komunikácie (Watzlawick, Bavelasová, Jakson, 1999)
1.Nemožno nekomunikovať – akákoľvek interakcia prináša výmenu interakcií

2. Komunikácia predpokladá spätnú väzbu a tým definuje vzťah každá komunikácia má obsahový i vzťahový rámec

3. Komunikačný výmeny sú symetrické založené na rovnakosti alebo komplementárne založené a maximálnej rozdielnosti

4. Komunikáciu nemožno chápať na jednoduchom modeli - Akcia - reakcia
Ako systém ju možno chápať na transakčnej úrovni

ROLA UČITEĽA A KOMUNIKÁCIA

Nekopírovať

ŠKOLA

Sociálna inštitúcia účelovo vytvorená na zaistenie riadenej a systematickej edukácie

Nie je len vzdelávacia inštitúcia, ale aj špecifické sociálne spoločenstvo

Vyznačuje sa sumou noriem, pravidiel, deklarovaných hodnôt

KLASICKÁ ŠKOLA

klasickým rozdelením ročníkov podľa veku detí

Pevne stanovený rozvrh

Povinná 10 ročná dochádzka

Deti sú hodnotené známkami

Individuálne skúšanie (tréma, strach, úzkosť...)

NEGATÍVNE FAKTORY UTVÁRANIA INTERAKCIE

DISKUSIA

- súťaž a preto sa deti musia naučiť obstáť v súťaži
- Škola potláča kritické myslenie ?
- inštitúcia s mocenským a autoritatívnym postojom ?

Učenie a pocitom úzkosti „známky – odmeny“

Nekopírovať

Lineárny model chápania komunikácie
Napr. v mediálnej komunikácií vysielateľ – príjemca

Interakčný model- posun v komunikácii do roviny interakčných vzťahov
Pozícia vysielateľa a prijímateľa sa strieda (DeVito, 2001)
Dôležitosť spätnej väzby

Model chápania je založený na fakte, že každý existuje vo vzťahu s ďalšími

Determinanty komunikácie (Watzlawick, Bavelasová, Jakson, 1999)
1.Nemožno nekomunikovať – akákoľvek interakcia prináša výmenu interakcií

2. Komunikácia predpokladá spätnú väzbu a tým definuje vzťah každá komunikácia má obsahový i vzťahový rámec

3. Komunikačný výmeny sú symetrické založené na rovnakosti alebo komplementárne založené a maximálnej rozdielnosti

4. Komunikáciu nemožno chápať na jednoduchom modeli - Akcia - reakcia
Ako systém ju možno chápať na transakčnej úrovni

ROLA UČITEĽA A KOMUNIKÁCIA

Nekopírovať